

הדף היומי בבלי: מסכת בבא בתרא דף ס"ג
הדף היומי בהלכה: סימן ר"ח מתחילת הסימן עד סעיף ג'
המוסר היומי: שם עולם פרק א' עד 'וראה עוד את חומר העוון'

לוח
לימוד
יומי

שלושים יום קודם הרגל דורשים בהלכות החג

הלכות וענייני הרגל מתוך ביאורים ומוספים משנ"ב בהוצאת דרשו

שרויה' בפסח - המנהג וטעמו

בקהילות רבות מחמירים שלא לאכול מצה 'שרויה' ולא מבושלת בפסח, מחשש שמא נותר מעט קמח בתוך המצות אשר לא נילוש יפה, ועל ידי השרייה או הבישול 'יתחמץ'. ומנהג אבותיהם בידיהם, אך אין הדבר אסור מן הדין, ובאופנים מסוימים אף יש הידור ב'שמחת יום טוב' על ידי אכילת מצה שרויה או מבושלת. ויש מן המחמירים שמקלים בכך ביום השמיני של פסח בחו"ל, שאינו אלא מדרבנן; ויש שכתב שאף נהגו להכין בשביעי של פסח מצה 'שרויה' לצורך היום השמיני, מפני שמנהג זה של אי אכילת מצה 'שרויה' נחשב אצלם כחומרא ולא כאיסור, אולם יש שהורה כי אין ראוי למחמיר באכילת 'שרויה' לעסוק בהכנתה אף ללא אכילתה. וכלים ש'נבלעה' בהם 'שרויה' - יש אומרים שהיא בכלל המנהג הלחמיר. ו'שרויה' במי פירות - יש אומרים שאינה בכלל המנהג, ויש שכתב שהמחמיר אף בכך תבוא עליו ברכה.

[משנ"ב תנח, ד; ביאורים ומוספים, 12-13]

האם מותר להשתמש בפסח בתרופה שמעורב בה חמץ?

התרופות המצויות בימינו, אם מעורב בהן חמץ ש'נפסל מאכילת אדם' - מותר להשתמש בהן, ואין לאוסרן מחמת שבאכילת התרופה הריהו 'מחשיב' את החמץ שבה - ובאופן זה אף חמץ ש'נפסל מאכילת כלב' אסור באכילה - שהרי אינו מחשיב את החמץ אלא את חומרי הריפוי. ותרופות העומדות לבליעה בלבד - יש אומרים שמותר להשתמש בהן בפסח בכל אופן, כיון שבליעה אינה נחשבת כאכילה ואין ההנאה מהחמץ 'דרך הנאתו', ואופן זה של הנאה לא נאסר במקרה שנעשה לצורך רפואה; ויש שסובר שהבליעה נחשבת כאכילה, אך אף לדעתו אם התרופה כה מרה עד שאינה ראויה לאכילה לרוב בני האדם, או שבולעים אותה כשהיא עטופה בנייר, מותר להשתמש בה בפסח.

[ביאורים ומוספים למשנ"ב דרשו, תסו, 4]

מה מברכים על תערובת של שני מאכלים שברכתם שונה?

תערובת של שני מאכלים שברכתם שונה - אם אחד מהם הוא המרכיב החשוב והעיקרי לעומת האחר, יש לברך עליו אף אם הוא מהווה מיעוט בתערובת, והשני נטפל אליו ונפטר בברכתו; ואם שניהם חשובים ועיקריים במידה שווה, אך אחד מהם מהווה רוב בתערובת, הוא נחשב לעיקר. ואם אחד מהם הוא מחמשת מיני דגן - הוא נחשב כעיקר אף אם הוא מהווה מיעוט בתערובת, וברכת התערובת 'מזונות'. דין זה אמור רק כשהדגן מופיע בתערובת כמאפה או כתבשיל, אבל גרגרי דגנים שלמים שהתבשלו כמות שהם ולא התמעכו ולא נדבקו, וכל שכן דגן חי - דינם לענין תערובת הוא כשאר המינים. [שו"ע ב, משנ"ב ב ר"ו, (ושעה"צ כז); ביאורים ומוספים דרשו, 6; וראה משנ"ב ד ושעה"צ ט, וראה עוד שו"ע ט ומשנ"ב וביה"ל שם]

מה מברכים על קציצות בשר שמעורב בהן קמח?

הדין האמור, שמין דגן נחשב לעיקר בתערובת אף כשהוא מהווה בה מיעוט, אמור רק כאשר הדגן נועד למאכל או לנתינת טעם בתערובת; אך אם הוא משמש רק כחומר מייצב, כתבלין בעלמא, כצבע מאכל וכדומה - דינו כשאר המינים, וכפי האמור לעיל. אולם, קציצות בשר ודגים שמערבים בהם קמח, קמח מצה וכדומה (והדגן אינו מהווה רוב בתערובת), הגם שהדגן שבהן נועד למאכל - ברכתן 'שהכל', משום שעיקר הכוונה במאכל זה היא לבשר ולדגים ולא לדגן, והאוכל רואה את חשיבות המאכל בבשר ובדג ולא בדגן, והוא מוגש ונאכל כבשר ודג, ולא כמיני מזונות; וכל שכן כאשר מטרת הדגן היא רק לנפח את הקציצות, לרכך, או לסייע בבישולן ובטיגונן. [שו"ע ב, משנ"ב ז-ח, ושעה"צ יג; ביאורים ומוספים דרשו, 7]

האם ברכת ה'שניצל' היא תמיד 'שהכל'?

פרוסות חזה עוף או דגים המצופות בקמח מצה או בפירורי לחם המעורבים בביצה ובתבלינים - ומכונות 'שניצל' - דינן כדין הקציצות הנ"ל, כלומר, כיון שהעוף או הדג הם עיקר מטרת המאכל, חשיבותו ומהותו, ברכתו 'שהכל'; וכל שכן כאשר הציפוי נועד רק לשמש את המאכל, דהיינו ליפותו או לסייע בטיגונו. ברם, כאשר הציפוי עשוי כשכבה עבה בעלת נפח או טעם משמעותיים - יש שהורו להפריד מעט מהציפוי ולברך עליו 'מזונות', ועל המאכל עצמו לברך 'שהכל'. ויש שחששו ל'ברכה לבטלה' או 'שאינה צריכה', והורו לפטור את הציפוי בברכת 'מזונות' על מאכל אחר; ויש מהם שהורה כי ירא שמים ינהג כן גם כאשר הציפוי דק. [ביאורים ומוספים דרשו, 7]

אתמול למדנו

- מי שברך על מאכל ונפל מידו, ונשפך או התלכלך במידה שלא ניתן אפילו לטעום ממנו, אם היה מונח לפניו מאכל אחר שברכתו שווה למאכל זה - יאכלנו, ואינו צריך לברך שנית.
- מי שברך על מאכל ואכלו, וחפץ לאכול מאכל נוסף החשוב יותר מהמאכל הראשון, כגון שאכל תפוח וחפץ לאכול לאחריו ענבים, שהם משבעת המינים וחשובים יותר - צריך לברך שנית.
- לאחר אכילת כל מאכל, מלבד תבשילים ומאפים ממיני דגן ופירות משבעת המינים, וכן לאחר שתיית כל משקה מלבד יין - מברכים 'בורא נפשות'. והמנהג שלא לחתום ברכה זו בַּשֵּׁם.

מחר נלמד

- האם קיימת ברכה אחרונה כזו: "על האדמה ועל פרי האדמה"?
- מה מברכים על גריסים שב'חמין' או במרק?
- מה מברכים על 'שלוה' ועל פריכות חיטה?